

NIOM – en vital førtiåring

Det er førti år siden NIOM ble etablert for å kontrollere dentale materialer i Norden. Den nordiske kontrollen er erstattet med en felles europeisk godkjenning hvor NIOM ikke lenger deltar. Hvilken betydning har dette for tannhelsen og hvilken nytte har tannlegene av NIOM nå?

Dette spørsmålet svarte direktør for NIOM, Jon E. Dahl på ved å presentere en levende forskningsinstitusjon med snart 22 fast ansatte, to årsverk med gjesteforskere samt doktorgradskandidater og masterstudenter.

Ideen til opprettelsen av NIOM kom fra Nordisk ministerråd, som i 1954 anbefalte et nordisk samarbeid på tannhelseområdet. I 1961 kom utredningen «Prøving av dentalmaterialer» og i 1968 ble det oppnevnt en komité som skulle detaljplanlegge instituttet kalt Nordisk institutt for odontologisk materialprøving og forskning (NIOM). I 1972 ble den første instituttsjefen ansatt, dr. odont. Ivar A. Mjør, og i 1974 var den første oversikten over godkjente produkter ferdig. Den inneholdt 27 amalgamlegeringer. I overenskomsten mellom Norge, Danmark, Finland og Sverige skulle instituttets formål være materialutprøving, forskning, utvikling, opplysning og annet. Det nordiske sertifiseringsprogrammet varte fra 1974 til 1998, hvorefter EØS overtok godkjenningen av materialer.

Dagens NIOM

Dagens NIOM er et aksjeselskap eiet av Unirand, som igjen er heleiet av Uni-

versitetet i Oslo, og Helse- og omsorgsdepartementet. Deres visjon er: Å bidra til at pasienter i nordiske land får sikre og velfungerende biomaterialer. Det er fremdeles et nordisk samarbeidsorgan på tannhelsefeltet og det skal sikre at medisintekniske produkter som benyttes innen tannpleien i Norden oppfyller de helsemessige og tekniske krav som kan stilles med hensyn til utviklingen innen området. De skal også drive forsknings- og informasjonsvirksomhet som er praktisk anvendelig i klinisk virksomhet.

Nordisk ministerråd finansierer 50 prosent av driften. Som motytelse skal NIOM fokusere på pasientsikkerhet, biologiske og klinikknære spørsmål, spre vitenskapelig basert informasjon og ha nordisk både nytte og profil.

Forskningsprosjektene skal arbeide for sikre og velfungerende materialer og kartlegge eksponering for innholdsstoffer i dentale biomaterialer og deres biologiske potensiale, materialkvalitet, sammensetning og aldring. De skal undersøke nye materialer og metoder, som keramiske materialer og datastyrte fremstillinger av restaureringer og de skal undersøke mekaniske og kjemiske materialeegenskaper.

Ved materialprøving av produktkvalitet og biokompatibilitet skal ISO-standarder legges til grunn, dokumentasjon fra produsenter gjennomgås og markedet overvåkes.

Standardisering

Når det gjelder standardisering deltar NIOM aktivt innen Europa (CEN) og internasjonalt (ISO) innenfor feltene Den-

tistry og Biological evaluation of medical devices. De vurderer behov for og utarbeider nye standarder, vurderer egenheten av og reviderer eksisterende standarder, og deltar i sammenliknende laboratorieprøving for utarbeidelse av gode testmetoder.

NIOMS forskere deltar i 30 ulike arbeidsgrupper og er ledere for sju ulike arbeidsgrupper.

Informasjon

NIOM informerer i NTFs Tidende, forskningspublikasjoner, oversiktsartikler, kurs og forelesninger og har også fornyet sine nettsider www.niom.no som nå inkluderer en aktiv informasjonsportal.

Etter denne introduksjonen av NIOM ble det presentert smakebiter fra NIOMs forskning.

Temaene var:

- Hva gjør vi når porselenet frakturerer? Implantater, distanser og suprastrukturer – hvor forskjellig kan legeringne være?
- LED-herdelamper – lux et veritas.
- Nanopartikler i kompositter – en biologisk fordring.
- Etablerte og nyere kompositter – er det forskjell i sammensetning og monomerutlekking?
- Disse temaene vil tas opp i spalten Nytt fra Niom i Tidende i tiden som kommer.

Kristin Aksnes